

Deventer, 21 december 2023

Betreft: Bevindingen eekhoornonderzoek Jachtlaan te Bilthoven

De initiatiefnemer is voornemens om nieuwbouw te realiseren. In dit kader zullen de bestaande opstallen geamoveerd worden. Verder zullen enkele bomen worden gekapt en de aanwezige vegetatie gerooid worden. Oppervlaktewater zal niet worden gedempt. De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

In opdracht van Ter Steege Bouw Vastgoed Apeldoorn B.V. heeft EcoTierra Ecologisch Adviesbureau in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) in 2016 een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Deze quickscan is op 2 april 2020 geactualiseerd omdat de bevindingen meer dan 3 jaar oud waren.

Door omwonende is er op 12 oktober 2023 een bezwaarschrift ingediend op grond van ecologie. Het bezwaar luidt als volgt: “Ik wil u erop wijzen dat eekhoorns al vele jaren nesten in de bomen die staan in het plangebied bij Nimrodlaan 18 en 20. Het gaat hier om de Servische spar, waar de eekhoorns hun nesten hebben, en onder meer de Essen daarnaast, die zorgen voor een veilige toegang voor de eekhoorns naar het foerageergebied. De eekhoorns foerageren in het plangebied en de tuinen bij de huizen aan de Nimrodlaan, en worden vanuit deze huizen praktisch dagelijks gezien. Aangezien deze bomen binnen het plangebied staan, verzoek ik om nader onderzoek naar deze soort en zijn verblijfplaatsen te laten doen, om zo deze soort goed te kunnen beschermen”.

Als reactie op het bezwaarschrift is er door EcoTierra een nader onderzoek naar de eekhoorn uitgevoerd.

Het plangebied betreft in de huidige situatie een braakliggend perceel dat dicht begroeid is met gras, bramen, en verschillende boomsoorten. Tussen het tweede (30-11) en laatste bezoek (14-12) zijn de jonge scheuten gesnoeid en zijn er paden vrijgemaakt van bramen waardoor het terrein beter toegankelijk was.

Foto's: Indrukken plangebied 2023.

Methode

Het onderzoek bestaat uit 3 veldbezoeken, een bronnenonderzoek en een cameraval onderzoek. De twee cameravallen hebben 5 weken lang twee verschillende locaties opgenomen. De camera's zijn op 8 november geplaatst, op 30 november gecontroleerd en voorzien van nieuwe batterijen en op 14 december opgehaald. Tijdens de veldbezoeken is het perceel elke keer gecontroleerd op sporen, nesten en de aanwezigheid van eekhoorns. Er is getracht zo zorgvuldig mogelijk te onderzoeken. Echter, er kunnen altijd nesten/ verblijven zijn die ondanks het nauwkeurige onderzoek niet zichtbaar zijn, doordat ze bijvoorbeeld net op een plek zitten die niet zichtbaar is.

Bronnenonderzoek

De eekhoorn (bron: Zoogdiervereniging en waarneming.nl)

Het leefgebied van de eekhoorn bestaat uit loofbos, naaldbos of gemengd bos. Als er genoeg voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwde gebieden zoals parken, tuinen en houtwallen. Het dieet bestaat voornamelijk uit boomzaden zoals eikels, noten en kegels van naaldbomen. Als aanvulling daarop (afhankelijk van het jaargetijde) eten ze ook knoppen, bladeren, bessen, schors, paddenstoelen, rupsen, vogeleieren en jonge vogels. Omdat in oudere bomen (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) meer voedsel beschikbaar is, gaat de voorkeur daar dan ook naar uit.

De eekhoorn bouwt meerdere nesten waarvan één hoofdnest waarin de jongen worden groot gebracht. Het is een bolvormig nest met een doorsnee van 30 tot 50 cm en wordt in de oksel van de boom gebouwd. De nesten worden van binnen bekleed met bast, gras mos of wol. Ook worden boomholtes of oude nesten van vogels in gebruik genomen door de eekhoorn.

Afhankelijk van het voedselaanbod heeft de eekhoorn twee voortplantingsperiodes van december tot februari en van mei tot juni. Als er tijdens de winterperiode weinig voedsel beschikbaar is, kan de eerste periode worden overgeslagen. In deze periodes zijn de dieren actief met het zoeken naar een partner. De mannen rennen achter de vrouwtjes aan om met hen te paren, de kans is daarom groot meerdere exemplaren achter elkaar aan ziet rennen.

Het leefgebied is ca. 2-5 ha groot in naaldbossen (hoog en gelijkmatig verspreid voedselaanbod) en tot meer dan 10 ha groot in loofbossen (sterk schommelend en ongelijkmatig verspreid voedselaanbod). Hierbij hebben mannetjes grote, onderling overlappende leefgebieden. Deze overlappen ook met meerdere leefgebieden van vrouwtjes, om met zoveel mogelijk vrouwtjes te kunnen paren. Vrouwtjes daarentegen hebben kleinere, onderling weinig overlappende leefgebieden, die ze verdedigen om hun kroost groot te brengen. Leefgebieden zijn ook kleiner in herfst-winter dan in lente-zomer, wanneer er minder voedsel aanwezig is. In kleine bossen is er een gelijkaardige sociale organisatie, maar is het ruimtegebruik en de grootte van de leefgebieden sterk afhankelijk van de grootte en structuur van de bosjes en de aanwezigheid van verbindende bomenrijen.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Op NDFF zijn verschillende waarnemingen van eekhoorns in de wijk rondom het plangebied en het naastgelegen landgoed weergegeven. Aannemelijk is dat de groenstructuren en bomenlanen als corridors fungeren tussen verschillende foerageergebieden en/of nesten in de omgeving. Hierdoor worden eekhoorns geregeld waargenomen rondom het plangebied.

Rapportages EcoTierra 2016 en 2020

In de rapportages van EcoTierra wordt aangegeven dat eekhoorn te verwachten is, maar er zijn op beide momenten geen overduidelijke sporen, nesten of exemplaren waargenomen.

Veldbezoeken

Tijdens de veldbezoeken zijn de bomen op en rond het plangebied zo goed als mogelijk onderzocht op de aanwezigheid van eekhoorns, sporen en nesten.

Binnen het plangebied staan twee essen en een spar. De essen waren volledig te onderzoeken door het ontbreken van blad. De spar behoudt zijn naalden in de winter, waardoor inspectie minder goed, maar afdoende mogelijk was. Nesten zitten vaak bij de stam. Er zijn geen nesten (die wel 30 tot 50 cm groot kunnen zijn) waargenomen in de spar. Wel zijn er enkele eetsporen aangetroffen onder de boom.

Foto: Spar van onderaf, oksels vrij van nesten

De eekhoorn is tijdens de veldbezoeken eenmaal waargenomen in de tuin van een woning aan de Nimrodlaan.

Ten noorden van het perceel staan verschillende naaldbomen, ook deze bomen zijn zo goed als mogelijk onderzocht op eventuele nesten, eetsporen en aanwezigheid van eekhoorns. In de den aan het wandelpad tussen de Nimrodlaan en Valkenierslaan, ruim buiten het plangebied, is een nest aangetroffen. Mogelijk betreft het een eekhoorn nest, maar dat was vanaf de onderzoekspositie niet afdoende te bepalen. Deze boom is sowieso geen onderdeel van de nieuwe situatie en zal daarom geen negatief effect ondervinden van de beoogde ingrepen. De andere bomen aan de noordzijde van het plangebied zijn vrij van nesten. Op de bodem rondom de stammen zijn ook geen grote hoeveelheden eetsporen aangetroffen.

Om het eventuele belang van het perceel als potentieel foerageer- en leefgebied van de eekhoorn te kunnen beoordelen is ook de omgeving bekeken en kort bezocht. Het perceel wordt omringt door tuinen en opstallen van de Nimrodlaan en Jachtlaan. De wijk bevindt zich aan de rand van Bilthoven en wordt gekenmerkt door groenstroken en bomenlanen. Op circa 450 meter ten oosten van het perceel ligt het landgoed Noord Houdringe. Dat landgoed bestaat grotendeels uit bos met open plekken, bestaande uit oude loofbomen gemengd met naaldbomen en betreft daarmee een uitstekend leefgebied voor deze soort.

Resultaten wildcamera's

Uit de 5 weken aan opnames blijkt dat de bomen bezocht worden door de eekhoorn, maar in beperkte mate. Er is in deze periode één enkel individu vastgelegd is de es, de spar wordt vaker bezocht, maar niet dagelijks of meerdere malen per dag. Uit de opnames blijkt niet dat een exemplaar een nest heeft in de boom. Dan zou de verwachting zijn dat een exemplaar vaker en meerdere malen per dag waargenomen zou zijn. Tevens zijn er geen meerdere exemplaren tegelijk vastgelegd, zoals het geval kan zijn bij paring, dan rennen er soms wel 2 tot 4 mannetjes achter een vrouwtje aan.

Foto: Een van de weinige waarnemingen van een eekhoorn in de spar en es

Conclusie

Op basis van het onderzoek blijkt dat de eekhoorn voorkomt binnen en nabij het plangebied. Na meerdere inspecties van de boom (exemplaren, sporen en nesten) en het bestuderen van de camerabeelden kan worden geconcludeerd dat het niet aannemelijk is dat er een nest aanwezig is. De bomen zullen o.a. gebruikt worden om te foerageren, maar niet om te slapen of voort te planten. Het plangebied zal onderdeel zijn van het leefgebied van het waargenomen exemplaar. Maar de grootte van het leefgebied van een eekhoorn varieert van 2 tot 5 ha (soms meer), waardoor dit relatief kleine plangebied geen significant onderdeel zal betreffen.

De kap van de bomen zal, aangaande de eekhoorn, dus naar verwachting geen overtreding van de Wnb tot gevolg hebben.

Advies

Er wordt sterk geadviseerd om aan twee nabije bomen eekhoornkasten te plaatsen. Dergelijke kasten kunnen door de rode eekhoorn worden gebruikt als kraamkast of als winterkast. Een voorbeeld van een dergelijke kast: [ZK EE 01 Eekhoornkast - Vivara Pro](#)

